

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2004 pentru finalizarea vânzării unor pachete de acțiuni ale Băncii Comerciale Române – S.A. către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Corporația Financiară Internațională, precum și către Asociația Salariaților Băncii Comerciale Române – S.A.

Pentru finalizarea vânzării unor pachete de acțiuni la Banca Comercială Română – S.A. către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Corporația Financiară Internațională, precum și către Asociația Salariaților Băncii Comerciale Române – S.A. a fost necesară emiterea în regim de urgență a actului normativ, având în vedere faptul că încheierea negocierilor cu BERD și IFC și implicit cu Asociația salariaților din bancă până la sfârșitul lunii martie 2004, reprezintă o condiție pentru încheierea noului Acord Stand-by de Supraveghere Preventivă încheiat de Guvernul României cu Fondul Monetar Internațional.

Totodată, în matricea condiționalităților Programului pentru Ajustarea Sectorului Privat (PSAL II) se prevede că finalizarea vânzării pachetelor de acțiuni la Banca Comercială Română către acționari din sectorul privat să se finalizeze până cel târziu la data de 30 aprilie 2004.

Prevederile actului normativ sunt de aplicabilitate urgentă pentru a se putea realiza transferul dreptului de proprietate asupra acțiunilor cumpărate de către BERD și IFC în termenele convenite cu organismele financiare internaționale.

Nefinalizarea negocierilor cu BERD și IFC pentru achiziționarea pachetului de acțiuni al Băncii Comerciale Române până la sfârșitul lunii martie 2004 are ca efect neîncheierea noului Acord Stand-by de Supraveghere Preventivă încheiat de Guvernul României cu Fondul Monetar Internațional și implicit neacordarea celei de a doua tranșe din PSAL II.

Asigurarea unei majorități private în Banca Comercială Română – S.A. a constituit un punct extrem de important atât în negocierile cu FMI, Banca Mondială cât și cu Uniunea Europeană. Inițial asigurarea unei majorități private în B.C.R. urma să se realizeze prin vânzarea pachetului deținut de stat unui investitor strategic, către BERD și IFC a unui pachet de acțiuni cumulând 10% din capitalul social și către Asociația salariaților B.C.R. a unui pachet de până la 8%.

Datorită conjuncturii nefavorabile de pe piața financiar-bancară internațională vânzarea pachetului majoritar către un investitor strategic reputat nu a mai fost posibilă și ca urmare în consens cu organismele internaționale s-a

acceptat, să se asigure majoritatea privată în bancă prin vânzarea unui pachet de acțiuni de 25% + 2 acțiuni către BERD și IFC și a unui pachet de 8% către Asociația salariaților B.C.R.

Conform practicilor celor două instituții financiare internaționale efectuarea acestei achiziții în BCR este condiționată de asigurarea posibilităților de ieșire din această investiție. În acest sens, documentele tranzacției prevăd următoarele două mecanisme:

a) Opțiunea de Răscumpărare a APAPS (Call Option)

Acest drept de răscumpărare al APAPS a fost stabilit în scopul asigurării unui mijloc care să permită APAPS să ofere spre vânzare unui investitor strategic un pachet de acțiuni majoritar și, astfel, atractiv. În cazul în care există un investitor strategic pentru acțiunile B.C.R., A.P.A.P.S. poate oricând să-și exercite această opțiune, iar instituțiile financiare internaționale au obligația de a vinde APAPS acțiunile pe care le dețin în B.C.R. în momentul exercitării acestei opțiuni, la un preț prestabilit.

b) Opțiunea de Vânzare (Put Option)

Această opțiune dă dreptul instituțiilor financiare să iasă oricând din această investiție dacă conduita părții române este în afara practicilor internaționale privind efectuarea investițiilor de către BERD și IFC. Ca și în cazul opțiunii de răscumpărare prețul ieșirii din investiție de către BERD și IFC este prestabilit. Cu toate că exercitarea opțiunii de vânzare reprezintă practic o sancțiune, ea nu poate fi realizată decât după expirarea unui termen de remediere stabilit între 60 și 150 de zile.

Pentru a nu aduce atingere strategiei privind vânzarea unui pachet de acțiuni către un investitor strategic în documentele tranzacției există prevederea potrivit căreia pe toată durata prezenței BERD și IFC în bancă, nu este permisă nici un fel de majorare de capital social, cu excepția majorării de capital social în cazurile impuse de lege și/sau de reglementările Băncii Naționale a României.

Întrucât potrivit legislației privatizării A.P.A.P.S. nu are voie să participe la majorarea capitalului social în societățile pe care le are în portofoliu decât în cazurile expres prevăzute de lege, este necesar a se crea cadru legal în vederea participării A.P.A.P.S. la majorarea capitalului social al B.C.R. în situația în care acest lucru se impune.

Dreptul de subscriere al A.P.A.P.S. se exercită până la atingerea nivelului de capitalizare impus de lege și/sau de reglementările Băncii Naționale a României. Participarea A.P.A.P.S. la majorarea capitalului reprezintă soluția cea mai puțin costisitoare pentru statul român.

Cele două instituții financiare internaționale au solicitat în mod imperativ, ca o condiție prealabilă pentru finalizarea tranzacției, garantarea tuturor obligațiilor patrimoniale ale APAPS rezultate din documentele tranzacției inclusiv garantarea acordată potrivit legislației privatizării – pentru care există o garanție legală – prin

emiterea unor scrisori de garanție de către Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice.

Conform documentelor tranzacției, această garanție va fi acordată pentru prețul exercitării celor două opțiuni și pentru eventualele despăgubiri pe care A.P.A.P.S. este obligat să le plătească în baza declarațiilor și garanțiilor acordate BERD și IFC conform legislației privatizării.

Formele în care vor fi emise efectiv aceste garanții de stat sunt:

a) Scrisoare de Garanție care va garanta plata de către Statul Român, prin Ministerul Finanțelor Publice, a prețului ce ar urma să fie plătit în cazul exercitării de către instituțiile financiare a Opțiunii de Vânzare, sau în cazul exercitării de către APAPS a Opțiunii de Răscumpărare.

b) Acord de Garanție și Despăgubire, care va garanta plata de către Statul Român a oricăror sume pe care APAPS le-ar datora în conformitate cu documentele proiectului, pentru eventualele încălcări a declarațiilor și garanțiilor acordate BERD și IFC.

Întrucât există posibilitatea ca la momentul exercitării oricăreia din cele două opțiuni de vânzare sau de răscumpărare sau în momentul formulării de către BERD și IFC a unei cereri de despăgubire, A.P.A.P.S. să nu dispună de fondurile necesare efectuării acestor plăți, prin prezenta ordonanță de urgență s-au prevăzut și sursele pentru finanțarea acestor plăți.

O altă condiție formulată de către BERD și IFC părții române pentru finalizarea tranzacției este garantarea de către Stat a tuturor obligațiilor BCR rezultată din activitatea fostei Bancorex.

Deși în documentele tranzacției garanția statului român pentru activitatea fostei Bancorex trebuia acoperită prin emiterea unei garanții de stat, ulterior Comisia de privatizare a ajuns la concluzia potrivit căreia preluarea de către AVAB a tuturor drepturilor și obligațiilor B.C.R. ce decurg din activitatea fostei Bancorex, reprezintă soluția optimă atât pentru succesul tranzacției cu BERD și IFC, cât și pentru privatizarea cu un investitor strategic a băncii.

Preluarea de către AVAB a litigiilor, scrisorilor de garanții și a altor instrumente de garantare aferente activității fostei Bancorex se va face prin subrogarea AVAB în drepturile și obligațiile B.C.R.

Întrucât perioada în care cele două instituții financiare internaționale rămân în această investiție depășește termenul de un an prevăzut de Legea concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare, termen pentru care nu era necesară notificarea concentrării economice, la solicitarea celor două instituții BERD și IFC prezenta ordonanță de urgență prevede o excepție de la susmenționata lege.

Dintre documentele tranzacției face parte și opinia legală a Ministerului Justiției adresată BERD și IFC cu privire la legalitatea și opozabilitatea față de stat a tranzacției. Întrucât în Regulamentul de organizare și funcționare a Ministerului

Justiției nu este prevăzută în mod expres atribuția emiterii unei astfel de opinii, s-a introdus în prezentul proiect de act normativ această posibilitate.

Așa cum este prezentat și mai sus, asigurarea unei majorități private în B.C.R. se realizează inclusiv prin vânzarea unui pachet de acțiuni către Asociația salariaților B.C.R.

Conform strategiei de privatizare a B.C.R. aprobată de Guvern, vânzarea pachetului de 8% către Asociația salariaților B.C.R. se realizează la un preț pe acțiune care nu poate fi mai mic decât valoarea nominală a unei acțiuni, respectiv 10.000 lei.

Rațiunea unei asemenea prevederi o constituie faptul că încă de la început s-a prezumat că prețul de vânzare al unei acțiuni către Asociația salariaților B.C.R. va fi sensibil mai mic decât prețul de vânzare către BERD și IFC.

În urma negocierilor care au avut loc între Comisia de privatizare și reprezentanții Asociației salariaților B.C.R. s-a convenit suma de 10.350 lei ca preț de vânzare pentru o acțiune.

Argumentele care au stat la baza acceptării prețului de către Comisia de privatizare a prețului de 10.350 lei pentru o acțiune sunt următoarele:

- a) tratament similar cu cel folosit în băncile comerciale privatizate atât în România cât și în străinătate (Polonia);
- b) recompensă pentru performanțele obținute până în prezent;
- c) motivație pentru viitor – pentru menținerea performanțelor din trecut și realizarea țintelor financiare aprobate a fi realizate în intervalul 2004-2007;
- d) protecție împotriva concurenței – element de cointeresare a personalului care lucrează astăzi în bancă plecând de la ideea că specialistul bancar se formează într-o perioadă lungă de timp;
- e) perspectiva privatizării cu un investitor strategic care trebuie să găsească în bancă un personal specializat și devotat acesteia;
- f) vânzarea către salariați este o tranzacție condiționată în principal de interdicția vânzării acțiunilor cumpărate cel puțin pe perioada cât cele două IFI au calitatea de acționar în bancă.

Din documentele tranzacției face parte și Acordul acționarilor, document care include și Planul de structurare instituțională a băncii care presupune implementarea principiilor guvernantei corporative. Aplicarea acestor principii moderne racordată la standardele internaționale presupune în principal separarea funcției reprezentative (a administratorilor ca apărători ai intereselor acționarilor) de cea executivă, care asigură conducerea operativă a băncii.

Cele două instituții financiare internaționale au optat în mod imperativ pentru separarea funcției reprezentative de cea executivă. Ca urmare, denumirea organului de reprezentare a intereselor acționarilor, deși este format tot din administratori, nu mai este adecvată aceleia de Consiliu de Administrație ca până acum, din care făceau parte și persoane din executivul băncii și persoane din afara băncii. Pentru a transmite un semnal evident de modernizare a structurilor de

conducere conform principiului guvernancei corporative, se propune ca organul reprezentativ să poarte denumirea de Consiliu de Supraveghere al Acționarilor (traducere care păstrează sensul și conținutul din limba engleză „Supervisory Board” și nu „Administration Board”) din care vor face parte numai persoane din afara băncii. Ca organe de lucru ale Consiliului de Supraveghere al Acționarilor, BERD și IFC au propus, și partea română a acceptat, tot în conformitate cu practicile moderne ale guvernancei corporative, înființarea Comitetului de Audit și Conformitate și a Comitetului de Remunerare, organe formate din administratori, membri ai Consiliului de Supraveghere al Acționarilor.

Comitetul de Audit și Conformitate, ca organ de lucru al Consiliului de Supraveghere al Acționarilor are ca principală atribuție verificarea, avizarea, asistarea și raportarea către acesta a evaluării competenței și performanțelor contabililor, auditorilor interni și externi ai băncii în aplicarea de către conducerea executivă a politicilor și mecanismelor financiare ale băncii.

Comitetul de Remunerare, ca organ de lucru al Consiliului de Supraveghere al Acționarilor, are ca principală atribuție verificarea, avizarea, asistarea și raportarea către acesta, a modului de aplicare a structurii globale de remunerare a băncii, inclusiv a membrilor Comitetului Executiv a cărei structură este stabilită în statutul băncii.

Conducerea operativă a băncii va fi încredințată unui Comitet Executiv format din salariați ai băncii și care nu pot fi administratori. Din componența acestuia fac parte un președinte și mai mulți vicepreședinți.

Membrii Comitetului Executiv al băncii sunt numiți de către AGA care le stabilește atribuțiile și limitele de competență.

Forma de conducere a B.C.R. propusă de către BERD și IFC nu constituie o noutate absolută în dreptul statutar românesc, având în vedere că principiile guvernancei corporative sunt enunțate la un nivel mai puțin dezvoltat în actuala formă a Legii nr. 31/1990, în care administratorii care nu îndeplinesc și funcții executive, au ca principală atribuție supravegherea conducerii executive, în vederea realizării obiectivelor strategice stabilite de către acționari.

De asemenea, potrivit legii bancare, persoanele din conducerea executivă a băncii pot face parte din Consiliul de Administrație sau pot fi salariați ai băncii.

Caracterul de noutate a structurii de conducere a băncii în forma propusă îl constituie denumirea organului reprezentativ al acționarilor, Consiliul de supraveghere al acționarilor în loc de Consiliul de administrație, ai cărui membri se numesc tot administratori și constituirea celor două organisme de lucru ale Consiliului de supraveghere al acționarilor, respectiv Comitetul de audit și conformitate și Comitetul de remunerare, formate din administratori, membri ai Consiliului de supraveghere al acționarilor.

Semnarea documentelor tranzacției cu BERD și IFC, inclusiv finalizarea negocierilor cu Asociația salariaților au reprezentat semnale extrem de bine primite de organismele internaționale.

Caracterul de urgență și excepțional pentru emiterea ordonanței de urgență rezidă în faptul că privatizarea Băncii Comerciale Române reprezintă un reper însemnat, cu un calendar riguros stabilit, în acordurile României cu Banca Mondială, Uniunea Europeană și cu Fondul Monetar Internațional.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2004 pentru finalizarea vânzării unor pachete de acțiuni ale Băncii Comerciale Române – S.A. către Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Corporația Financiară Internațională, precum și către Asociația Salariaților Băncii Comerciale Române – S.A.